

J.E. Bogomil:

Iz pasjih dni.

Stara mati so pravili Strelovemu Gregcu, da v sveti božični noči živali govoré. O, to je imelo potem Strelovega Gregca, da bi slišal, kaj ima povedati konj v hlevu ali ščetinec v svinjaku ali mačka za pečjo ali celó pes na dvorišču. Posebno za pse ga je trlo: na te je največkrat mislil, in ti so najbolj glasni.

Pa je res ostal sveti božični večer doma, ko so šli drugi k polnočnici, ker so starši tako hoteli in pa — no, da bi šel kaj poslušat. Na peči je čakal polnoči, dokler ga ni posilil spanec. In potem je res slišal, da se menijo zunaj ob kolibi domači Belin in sosedov Dačko in Strahov Murko. Pravili so si pa to:

I.

»Oh, veliko sem jaz že prestal,« je pripovedoval Strelov Belin, največji učenjak pasjega rodu v vasi. »Veliko sem jaz že pretrpel, posebno tiste dni, ko me je učil Strelov Jožko pasjih in človeških umetnosti. Zdaj znam prositi, pa dremati, pa po dveh nogah hoditi, pa znam biti mrtev, pa naenkrat spet živ. Jej, koliko jaz znam! Pa me je Jožko tudi kregal, da me je bilo velikrat sram. »Gumpec pasji!« mi je dejal. Kolikokrat! »Ti koštrun zabiti!« je kričal nad menoj. Včasih sem si že mislil, da nisem več pes. Pa sem spet zvedel: »Ti pasja mrcinal!« mi je dejal, ko nisem znal več lepo prositi. In tako je šlo včasih po cele ure in dni. V pasji šoli! Nak, ne bi hodil še enkrat rad vanjo! Koliko je bilo pa tudi sunkov in klofut!

Ali sem bil potem vesel, ko so Jožka Strelovata enkrat zaradi mene okregali. Prav dobro so mu povedali. »Ti ne smeš z živaljo ravnati grdo,« so mu dejali. »Ti imaš pamet, žival je pa nima.«

Seveda se je tudi meni zdelo malo zamalo, ko so dejali, da nimam pameti.

»Ti moraš psu lepo mirno govoriti,« so mu dejali, ne pa vpiti nad njim, sicer se boji in še bolj plaši. Poglej ga, kako se trese pred teboj! Pohvaliti ga moraš, včasih mu pa tudi kaj dobrega dati, pa bo vedno bolj ubogljiv.«

Oh, to so bile meni vseč te besede! Mislim sem na slastne klobase, na rebrca in na druge take dobrote, ki dobro store našemu želodcu. Pa sem bil res prav voljan, da se hočem pridno učiti, da bom na ta način použil več dobrega.

Od tistega dne je posvetil marsikak vesel dan v moje pasje življenje. Jaz sem uganjal ljudem v zabavo svoje burke, ljudje so mi pa dajali dobrot takih in takih za moj želodec. Hudo je bilo le tedaj, če sem se svojih umetnin naveličal in se potuhnil v kot. Takrat me je pa Jožko spet s palico prisilil, da sem moral — hajdi! — na delo. Zato sem bil pa enkrat neizrečeno jezen in sem mu hlače prav grdo raztrgal. Potem sem imel pred njim mir tri dni. Oj, kako mi je bilo tiste dni dolgčas! Jožko me še pogledal ni, in sestra Milka se mi ni več posmejala. Živ človek se ni zmenil zame. Klavrno sem hodil za Jožkom in že oddaleč sem ga spet pozdravljal s svojim repom, oddaleč sem se mu priklanjal, nagovarjal ga s cviljenjem, bevskanjem in lajanjem, — pa nič in nič. Šele čez dolgo sva se spet sprijaznila. Tudi Milka me je imela spet rada, ko sva se z Jožkom poravnala.

V pasji šoli!

Odtlej pa res tudi lepše ravna z menoj. Vidim, da se me malo vseeno boji.

Táko je — vidita — moje življenje. Veliko sem res prestal, ko sem se šolal; včasih me pa zdaj le kaj dobrega doleti. Ej, učen biti ni slabo; tudi pasja učenost nekaj koristi.«

Ponosno je pogledal Belin po tovariših. Ali oba sta bila zamišljena, kakor da občudujeta njegovo pasjo modrost in učenost.

II.

»Meni se je pa v moji mladosti godilo najlepše,« začne čez čas pripovedovati sosedov Dačko svoje spomine.

»Lizin Lojzek je bil takrat še majhen dečko. A je bil moj največji prijatelj. Vodil me je spat, trgal se je z menoj, zjutraj pa najprvo vprašal po meni. Celo jedla sva včasih skupaj. Lojzek je zajemal svoje dobrote iz posode, ki so ji dejali skodelica, meni je pa polival iste dobrote kar na mizo. Tudi opoldne sem mu pomagal in ravnotako zvečer pazil, da nisem zamudil Lojzkove večerje.

Hej, to so bili dnevi zame! Škoda, da sem jih prezgodaj zapravil s svojo sitnostjo in nepotrpežljivostjo! Oh, ko bi jih mogel še poklicati nazaj!

Lojzek je dobil enkrat za zajtrk čedno skodelico tečnega mlekca. Kako je tudi meni zadišalo! Bil sem nenavadno lačen tisto jutro. Lojzek je pa hotel imeti še kruha pri mlekcu. Zato je čakal, da mu ga mama prinesó. Meni se je pa zdelo dolgo tisto čakanje. Pa začnem Lojzka siliti po svoji pasji šegi, naj nikanar tako dolgo ne čaka. Pa me ni razumel, ali pa me ni hotel razumeti. Pokazal sem mu s svojo tačko na

skodelico. Pa sem bil čisto malo preneroden. Na zadnjih nogah sedeti in z eno samo sprednjo nogo stati sem še premalo znal. Pa sem udaril s svojo šapo po

»Kako je grdi!«

skodelici. Skodelica se je prevrnila—mlekce po mizi, Lojzek pa v jok. Ali bi bil jaz rad polizal tisto mlekce na mizi! Pa sem se tako ustrašil svoje nerodnosti,

da sem kar obstal in gledal Lojzka. Kako je bil takrat grd, ko je jokal!

V tem so prihiteli mama v hišo. Takoj so videli, kaj in kako.

»Je pa že spet ta grdun pasji to naredill« so se pričeli kregati nad mano. »Alo marš, v kot!«

Parkrat je plosknilo po moji koži, pa sem brž zacvilil, da je šlo skozi ušesa. Z mize sem jo pobral pod klop in ondi čakal, kaj in kako bo naprej.

Pa so začeli mama še Lojzka obirati.

»Prav ti je!« so mu dejali, »zakaj si pa tako nor na tega psa! Zapomni si: Pri pametnih ljudeh psi nikjer ne jedo pri mizi, pa tudi pri nas ne bodo. Pes naj bo tam, kjer so drugi psi, ne pa za mizo ali celo na mizi, kjer so sklede. Tudi ta pes mora od mize! Lepo je, če imaš rad žival in če lepo z njo ravnaš; prevelika ljubezen do živali, je pa brez koristi in neumna.«

Kako so mene potrle te besede! Moral sem od mize in še iz hiše. Težko sem se potem privadil pasji hrani, pa sem se moral. Saj sem si bil sam kriv, da so me pregnali od mize; kaj sem bil pa tako nepočakan!«

(Konec.)

